

Mange glasshus – eller i samme båt?

I samarbeid med Legeforeningen utgav Statens helsetilsyn i mai 2009 boken «Læring av feil og klagesaker». Den ble sendt ut til alle landets fastleger og turnusleger. I løpet av kort tid ble internettversjonen den mest besøkte av Helsetilsynets publikasjoner noensinne, og har nå hatt over 17 000 treff.

Feil og klagesaker i helsetjenesten er et stadig tilbakevendende tema i massemedia, og mange av oss har kanskje et noe anstrengt forhold til problematikken. Fokuset i den omtalte boken er imidlertid på hvordan vi som leger kan *lære* av egne og andres feil. Utgangspunktet er at vi alle gjør feil, oftest små og betydningsløse – andre ganger mer alvorlige, og kanskje med uheldige konsekvenser for våre pasienter.

Som allmennpraktiserende leger arbeider vi i stor grad på egenhånd. Mange av oss har valgt spesialiteten nettopp på grunn av variasjonen og muligheten for selvstendig arbeid. Samtidig er det klart at dette er en sårbar situasjon. Heller ikke i flerlegepraksiser er det særlig vanlig å fortelle kolleger om feil som er gjort på eget kontor. Vi gjør så godt vi kan, og det går som regel bra.

Men ikke alltid.

Hvilke prosesser er det som da settes i sving? Gjør jeg det jeg kan for å skjule feilen? Endrer jeg rutiner for å redusere risikoen for å gjenta den? Søker jeg råd og støtte hos kolleger? Får jeg konstruktive tilbakemeldinger på feilene, eller er det alltid en ubetinget – og ikke nødvendigvis berettiget – støtte for alt som ble gjort? Er jeg selv villig til å komme med konkrete forslag overfor en kollega som har gjort feil, eller lar jeg være – fordi vi alle sitter i glasshus?

Boken fra Helsetilsynet gir oss en gylden anledning til å ta opp disse vanskelige spørsmålene. Den har en teoretisk del

og en eksempelsamling, som begge kan være utgangspunkt for diskusjon. Så kan vi la boken oppmuntre oss til å fokusere også på egne feil, og hvordan vi kan lære av dem.

Læringspotensialet er nok størst dersom en gjør dette i en kollegabasert gruppe, slik det er skissert i et av bokens kapitler. Det kan være i en allerede etablert veiledningsgruppe eller smågruppe. Eller kanskje læring av feil er et tema som passer spesielt godt i en legepraksisgruppe? Fokus på læring av egne og andres feil vil kunne ha positive ringvirkninger på kvalitet og arbeidsmiljø i legepraksisen, med øket trygghet basert på vissheten om at vi alle er i samme båt.

En slik kollegabasert gruppe vil være tellende som smågruppevirksomhet, og godkjennes med obligatoriske eller valgfrie poeng i etterutdanningen og valgfrie poeng i videreutdanningen i spesialiteten allmennmedisin. La oss legge tilrette for en kultur i fastlegepraksiser hvor fokus på – og læring av – feil alminneliggjøres.

Gunnar Tschudi Bondevik

Forfatterne av boken er:

GUNNAR TSCHUDI BONDEVIK: Fastlege Bømlø, førsteamanuensis, dr.med., Seksjon for allmennmedisin, Universitetet i Bergen, Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin, Unifob Helse, Bergen. gunnar.bondevik@isf.uib.no

SVEIN ZANDER BRATLAND: Fastlege Bergen, seniorrådgiver Statens Helsetilsyn, Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin, Unifob Helse, Bergen. svein.bratland@isf.uib.no

SVERRE LUNDEVALL

Fastlege Oslo, veilederkoordinator i Legeforeningen, Allmennmedisinsk Utdanningsutvalg i NFA. sverre.lundevall@legeforeningen.no